

Katechetický **VĚSTNÍK**

č. 1-2 Školní rok 2002/03 – září, říjen

Milé katechetky a katecheté,

každý biskup přijal v den svého svěcení úkol katechizovat. Vy, kteří jste pocítili ochotu mu v tom pomáhat a být jeho spolupracovníky, buďte na začátku nového školního roku pozdraveni.

Moc si Vaší služby vážím. Víím, že je často nenápadná a mimo slávu tohoto světa. Přesto se stává setbou, která má v budoucnosti přinést užitek. Dokážu si představit Vaše mnohá zklamání, ale věřím, že stejně tak jste zažili radost hospodáře, který vidí, že to, co zasel, začíná růst.

Nedávno jsem se setkal s jednou řeholní sestrou, která delší dobu pobývala v nemocnici. Všichni se k ní chovali velmi pěkně, a zvlášť rád si s ní povídal pan primář. Když se po nějaké době začali bavit o náboženství, sestra zjistila, že pan primář o něm neví zhola nic, dokonce ani ty nejzákladnější věci. Byl to pro ni šok. A tak jsem si na vás všechny vzpomněl a přál bych nám všem takových „šoků“ co nejméně...

A vzpomněl jsem si na Vás ještě jednou, a to uprostřed pěti tisíc mladých, kteří nedávno zaplnili Žďár nad Sázavou. Děkuji za to i Vám, protože je to i Vaše zásluha.

A taky o něco prosím: na základě povolání, které jste dostali při křtu, i díky pověření, jež Vám dala církev, žijte tímto povoláním a s trpělivostí předávejte nauku i poklad víry dalším. Je to velké dobrodružství, ale také velká osobní zodpovědnost za každého, kterého Vám Pán svěřil.

A co bych vám popřál?

Jistotu, že Bůh může Vaše úsilí přivést i ke stonásobnému užitku. Žijte v této naději a nebudte zklamáni z množství zrn, která nevzejdou.

V modlitbách za zdar Vaší služby jsem spojen s Vámi a žehnám Vám k trpělivosti, moudrosti a vnitřní radosti, která dokáže podmaňovat druhé a získávat je pro víru.

Váš biskup Vojtěch

O čem to letos bude?

Milí přátelé, pro letošní školní rok jsme vybrali téma Desatero. Nebudeme ho probírat způsobem vhodným pro malé děti, které se připravují k přijetí prvních svátostí, ale způsobem odpovídajícím zhruba 2. stupni ZŠ. (Toto téma je v osnovách ČBK stanoveno pro 8. třídu a zabývá se jím rovněž stávající učebnice 8. třídy, vyd. Portál, Praha 1992.) V tomto dvojčísle se zaměříme na úvod k Desateru, další čísla budou věnována vždy jednomu přikázání, přičemž šesté spojíme s devátým a

Obsah čísla 1-2/02-03

Téma:

**Desatero Božích
příkázání – úvod**

- Vzděláváme se:
Desatero – úvod
(P. Petr Vrbický)
- Inspirace
pro katechezi:
Desatero
– cesta ke svobodě
(Hana Baránková)
- Test znalostí:
Desatero
- Příběhů není nikdy dost
Příkázání versus
svoboda (M. Kašparů)
- Pedagogické okénko:
Co a jak
s dospívajícími – úvod
(Jitka Šebková)
- **Přílohy:**
- Kartičky
pro chytré hlavičky:
 1. Zvěstování
 2. Návštěva u Alžběty
 3. Ježíšovo narození
 4. Simeon a Anna
 5. Klanění mudrců
 6. Útěk do Egypta
 7. Dvanáctiletý Ježíš
v chrámě
 8. Ježíšův křest
- Luštěnky a prac. listy:
– Poznáš příkázání?
– Celý rok za Ježíšem
– Sv. Václav (comiks)
- Pro mše s dětmi:
27. až 31. neděle
v mezidobí (cyklus A)

sedmé s desátým. Desatero je téma tak rozsáhlé, že se samozřejmě všechno do věstníků nevejde. Berte proto náměty jako stručnou inspiraci pro Vaši vlastní tvorbu.

Struktura věstníku bude podobná jako v loňském školním roce: kromě základního textu tu najdeme luštěnky či pracovní listy. Luštěnky se budou týkat Desatera a událostí liturgického roku. Budeme pokračovat v životopisech svatých formou comiksu. Vybereme postupně všechny zbývající české světce a budeme je uvádět bez ohledu na to, v kterém měsíci slavíme jejich liturgickou památku. Kartičky pro bystré hlavičky letos obsahují události Nového zákona doplněné otázkami. Jsou podkladem nejen pro poznávání NZ, ale i pro další práci s Písmem. Podněty pro „dětské“ mše svaté využívající předmětů všedního dne vstoupí do svého třetího – závěrečného cyklu. V tomto prvním dvojčíslu nalézáte jako zvláštní přílohu také text přednášky P. ThLic. Jiřího Kani „Profil katechety – specifický pohled“, která zazněla na celostátním setkání katechetů v Hradci Králové v říjnu 2001.

S přáním požehnaného školního roku

Marie Špačková

za Katechetické centrum Biskupství brněnského

VZDĚLÁVÁME SE

Letošní „vzdělávání“ pro nás bude připravovat otec Petr Vrbický, který je v současné době farářem u sv. Tomáše v Brně.

Desatero Božích příkázání – úvod

Zvolání „neznají už ani Desatero“ se stalo v naší době jakýmsi synonymem pro vyjádření neuspokojivého stavu víry a mravů mladé a nejmladší generace. Pohřichu se tak křivdí na všechny strany: znát Desatero Božích příkázání není totéž jako věřit Bohu a žít z víry, a použít Desatero jako nějaký umravňující obušek znamená urazit velikost Boží i důstojnost člověka – právě těch, kdož skrze Desatero vstupují do jedinečného vztahu lásky a spolupráce.

Katechismus katolické církve (KKC) ještě před statí o Desateru objasňuje pojmy (mravní) zákon, milost a ospravedlnění. Upozorňuje, že „člověk povoláný k blaženosti, ale zraněný hříchem, má zapotřebí (...) Boží pomoci, která je mu poskytována (...) prostřednictvím zákona, který ho řídí“ (KKC čl. 1949). Nelze tedy učit Desateru dříve, než bude známo, kdo skrze ně mluví, z jakých pohnutek a hlavně kam chce člověka přivést. Dnes stále více zřetelný postoj zní: Budu naslouchat jen tomu, jehož dobrými úmysly jsem si jist – a poslechnu jen proto, že je to v mém zájmu.

K tomu je důležité, abychom Desatero vnímali nejprve v jeho plném znění. Jenom tak se hned ukáže, že sama příkázání nejsou tím prvním. „*Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví*“ (Ex 20,2-17).

„Než Bůh vyslovil nějaké příkázání, jednal: vyvedl svůj lid z ubohého otrockého osudu do svobody. Příkázání patří do dějin svobody Božího lidu. Otázka vychovávaného syna po smyslu

přikázání je zodpovězena poukazem na záchranu Izraele – viz *Dt 6,20-25*“ (srov. G. Lohfink: *Přikázání, která osvobozují od chaosu, Teologické texty 1/1999*).

Katechismus dále upozorňuje, že Starý zákon je jen prvním stupněm zjeveného zákona. Přikázání Desatera kladou jen základy povolání člověka (*KKC čl. 1962*), dodejme: nejprve k samotnému lidství. Snad bude dobré více zdůrazňovat, že Desatero – ač chápáno naší dobou spíše v náboženském kontextu – je ve skutečnosti „Deset ukazatelů **lidských** cest – deset velkých svobod člověka“ (*E. Lange*). Uznání Desatera jako normy vymezující základní podobu obecného lidství se pak může stát jakýmsi „stanem setkávání“ mezi člověkem náboženským a světským: v mnohém máme společnou řeč i zájem.

Ježíš sám pak vyhláší, že nepřišel Zákon zrušit, ale naplnit. Samotná přikázání jsou tedy jakýmsi vymezením hřiště, ale ještě ne samotnou hrou na něm. Teprve „evangelijní zákon v blahoslavenstvích naplňuje Boží přísliby tím, že je povyšuje a zaměřuje k nebeskému království“ (srov. *KKC čl. 1967*). Z dosud různorodého pobíhání po hřišti se stává „tah na bránu“.

Slovo „desatero“ (dekalog) znamená doslovně „deset slov“ (*KKC čl. 2056*). Nelze si nevšimnout, že v kontrastu s naší zamlžující mnohomluvností Bůh hovoří stručně, přehledně a srozumitelně. Pro správnou orientaci v životě je to neocenitelná zkušenost: čím víc kdo potřebuje slov, tím problematičtější bývají jeho zásady.

A konečně: Stojí za to pokusit se rehabilitovat sám princip uznání závazné normy jako obohacujícího a život zkvalitňujícího prvku. Nemít stále životní zásady je složitější – takoví lidé začínají vždy znovu od nuly, sami v sobě se nevyznají, pro druhé jsou nečitelní a nevyzpytatelní. I Bůh se přikázáními Desatera stává pro člověka „čitelným“ (*KKC čl. 2059*). V Desateru jsme získali spolehlivé a stále aktuální ukazatele na naší cestě s Ním a za Ním.

Připravuje P. Petr Vrbacký, Brno

INSPIRACE PRO KATECHEZI

K tématu: Desatero – úvod

Cílem letošních katechezí není seznámit žáky s přikázáními Desatera, to se ve věku cca 14 let, pro které jsou určeny, již předpokládá. V hodinách je nutné používat metody, které jsou pro žáky tohoto věku přínosné. Tito mladí nepřijmou nějaký názor jen proto, že jim ho předkládáme jako správný. Mají oprávněnou potřebu postoje prozkoumávat. O správnosti určitého názoru budou přesvědčeni teprve tehdy, když ho přijmou za svůj vlastní. Toho se ovšem nedá dosáhnout metodou výkladu. V následujících katechezích tedy bude poměrně často zařazena dialogická forma a diskuse. To s sebou přináší několik nevýhod:

- Průběh dané diskuse není možné popsat v metodice.
- Diskuse je časově náročná.
- Katecheta musí umět diskusi vést – a to není jednoduché.

Přesto je nutné, aby se katecheta s metodou diskuse seznámil. Výbornou pomůckou k tomu je kniha G. Petty *Moderní vyučování* (Portál, Praha 1996 – nyní vychází v novém vydání). Protože otázka komunikace a vedení diskuse s dospívajícími bude mj. námětem jednoho z pedagogických okének letošního věstníku, přistoupím již k tématu.

V této katechezi se ještě nebudeme zabývat samotným Desaterem, ale spíše se pokusíme společně dojít k počátku pohledu na Desatero jako cestu ke svobodě. Metodika vychází z předpokladu, že dnešní hodina není úvodní hodinou školního roku, ale až začátkem nového tematického celku.

Pomůcky:

Novinový článek, videokazeta nebo výtvarný materiál (podle zvoleného úvodu); řetěz nebo provaz; výkladový materiál nebo jiné pomůcky pro vytvoření „Egypta a pouště“, pro každého žáka list šedého papíru a větší kámen.

Uvedení do tématu:

Na začátku hodiny můžeme věnovat čas tomu, aby si žáci mohli připomenout události exodu vyvoleného národa z egyptského otroctví. Cílem však není zopakovat si především znalosti, ale pomoci žákům zamyslet se nad pojmy *zajetí* – *svoboda*. Můžeme to udělat některým z následujících způsobů:

- Přineseme do třídy aktuální článek z novin, který popisuje nějaký výstižný příklad útlačení člověka nebo skupiny lidí. Necháme žáky vyslovit názory na tuto událost, snažíme se směřovat rozhovor spíše k situaci utlačovaných než k hodnocení utlačovatelů.
- Rozdáme žákům čtvrtky a pastely a necháme je namalovat „zajetí“, resp. „nesvobodu“. Vyčleníme si dostatek času na to, aby každý mohl nejen obrázek namalovat, ale aby měl i možnost ukázat ho ostatním a vysvětlit ho.
- Máme-li možnost použít video, promítneme dětem krátkou pasáž některého kvalitního zpracování biblického příběhu vysvobození Izraelitů z Egypta. Promyšleně vybereme část, která znázorňuje útlak, případně okamžik vysvobození. Necháme pak žáky napsat dva sloupce slov: do prvního pojmy, které by vystihovaly život Izraelitů v Egyptě, do druhého pak pojmy, které vystihují jejich vysvobození.

Téma:

Propojíme situaci „zajetí“, kterou jsme se zabývali v úvodu, s postavením izraelského národa. Je-li to potřeba, připomeneme si okolnosti.

Rozdělíme třídu na dvě skupiny a poskytneme jim materiál (podle možností šátky, výkladový materiál, příp. barevné papíry nebo cokoli z předmětů, které poskytuje prostředí třídy), aby mohli symbolicky vytvořit dvě místa: jedna skupina znázorní Egypt, druhá začátek cesty pouští po přechodu mořem. Do „Egypta“ pak můžeme shromáždit obrázky nebo pojmy, které jsme vytvořili v úvodu. Katecheta může znázornění „Egypta“ doplnit nějakým předmětem, který si přinesl (např. řetěz, provaz). Zároveň zde rozmístí také kameny, nejméně tolik, kolik je žáků. Každý pak dostane (nejlépe šedý) list papíru, na který napíše odpověď na některou z těchto otázek: Co mne utlačuje (doma, ve škole, mezi kamarády, ...)? Kde a jak se cítím v zajetí? Co mne nejvíce omezuje a proč? Žák, který své odpovědi dopíše, složí papír do balíčku a vloží ho pod některý kámen. Přestože mnohá vyjádření žáků se zřejmě budou týkat oprávněných požadavků kladených na ně ze strany rodiny či školy, ne skutečné nesvobody, nebudeme na to v dnešní hodině poukazovat a ponecháme to bez komentáře.

Pak se znovu všichni shromáždíme „v Egyptě“ a podle situace ve třídě zvolíme některou z možností přečtení textu: buď každý přečte svou odpověď nebo náhodně zvedne kámen a přečte odpovědi svého spolužáka. Bylo by však dobré, aby žáci předem věděli, jakým způsobem se odpovědi budou zveřejňovat.

Všechny papíry pak znovu vložíme pod kameny. Společně si zazpíváme píseň Mojžíš (*Řek' jednou Mojžíš lidu svému...*) a přejdeme do místa vytvořeného druhou skupinou. Můžeme se žáků zeptat, jaké to je, když necháme útlak za zády. Pak katecheta položí doprostřed větší kus papíru, na kterém je ve sloupci napsáno SVOBODA (tzn. jednotlivá písmena pod sebou). Využijeme metodu slovního pole a necháme žáky říkat pojmy, které podle jejich názoru souvisí s pojmem svoboda (příklad: S – smích, slast, super; V – vlast, víno; O – okno, otevřenost, obzor... atd.). Návrhy

zapisujeme k jednotlivým písmenům na papír. V závěru můžeme diskutovat o tom, které ze slov nám připadá nejvýstižnější.

Závěr:

Některého z žáků můžeme požádat, aby shrnul, co Bůh udělal pro izraelský národ, co jim dal prožít. Je-li to v naší skupině možné, vyjádříme závěrečnou modlitbu gesty. Každý si znovu zpod kamene vezme list papíru, zmačká ho do koule a položí si ho do dlaní. Někdo jiný pak k němu přistoupí, papírovou kouli mu odejme a prudce hodí na zem „do Egypta“. Tím se „osvobozenému“ žákovi uvolní ruce a on může „vysvobodit“ někoho dalšího. Když jsou všichni vysvobozeni, otočí se k Egyptu zády a beze slov, gestem vyjádří radost ze svobody.

Po skončení hodiny si katecheta vezme šedé papíry domů pro další použití. Na úplný závěr si ještě společně můžeme zazpívat například píseň *Jednou budem dál*.

Poznámka:

Při přípravě (nejen) této hodiny nám hodně může pomoci učebnice náboženství pro 8. třídu *Utvářet život* (str. 53-55), která se tomuto tématu věnuje (vyd. Portál, Praha 1992).

K přílohám

- **Začíná školní rok.** V příloze najdete celoroční cestu za Ježíšem. Pokud už pomůcka váš začátek nezastihla včas, snad ji použijete i někdy příště. Děti si vybarvují za každou účast na katechezi jednu „stopu“. Do šlápot mohou případně i vepsat datum (pokud si podklad zvětšíte).
- **Události Nového zákona.** Kartičky neslouží k prvnímu seznámení s událostmi NZ, ale pro zopakování a prohloubení. Lze je využít různým způsobem: děti slyší text a hádají, o kterou událost jde (aniž by viděly obrázek); děti vidí jen obrázek a mají o události povyprávět; spojují obrázek se správným textem; obrázek si vybarví; skládají kartičky v tom sledu, jak události následovaly jedna za druhou (podle Písma sv.); vyberou si některý obrázek a uvedou, proč se jim tato událost líbí, co jim připomíná...; podle uvedené citace vyhledají text Písma sv. a přečtou si ho; odpovídají na otázky na kartičkách, příp. i další; událost zdramatizují (zahrají)... atd. Kartičky mohou sloužit i jako odměna atd.

PŘÍBĚHŮ NENÍ NIKDY DOST

Proto v každém čísle uvedeme minimálně jeden příběh vztahující se k danému tématu. Dále nabídneme odkazy na ty příběhy, které už se do vymezeného prostoru nevešly.

❖ Příkázání versus svoboda

„Nemohla bych být věřící křesťankou,“ řekla mi moje spolupracovnice, která mne vezla na společnou služební cestu. „Cítila bych se příkázáními omezovaná ve svobodném rozletu života. Jako člověk jsem nejmoudřejší bytostí vesmíru a nechat se svazovat náboženskými pravidly je hloupé.“

Když jsme přijeli na křižovatku, kde stála červená tabule s bílým nápisem STOP, moje kolegyně zastavila. – „Proč zastavuješ?“ zeptal jsem se jí. Udiveně na mne pohlédla a odvolala se na dopravní značku. – „Divím se ti,“ pokračoval jsem, „že se necháš omezovat ve svobodné jízdě a tvojí super Mazdě poroučí kus natřeného plechu. Nepřipadá ti hloupé nechat se svazovat dopravními pravidly? Jak mohou čtyři barevná písmena ovládat člověka, bytost v přírodě nejmoudřejší?“ – Kolegyně moji narážku pochopila.

Desatero příkázání – to je deset dopravních značek pro život. Dodržování pravidel se může jevit jako omezující, ale je vždy smysluplné.

Dopravních značek je asi padesát, přesto je cestování po silnici snazší než řešení křižovatek na životních cestách. A pro život stačí značek jenom deset.

Bůh nesdělil Desatero ke svému, ale k našemu užitku. Láskou, kterou je Bůh, jsme v dodržování Desatera svobodnější. Na silnici i v životě platí moudrá zásada: Nesmím dělat všechno, co dělat umím a k čemu mám příležitost.

Max Kašparů: Malý kompas víry, vyd. Matice cyrilometodějská, Olomouc 2001

Odkazy na další příběhy k Desateru (obecně):

Drahokam (*Další příběhy pro potěchu duše, Portál, Praha 1997, s. 31*).

Modré světlo (*Příběhy psané životem, Portál, Praha 1994, s. 98*).

Máte to ve svých rukou (*Život plný setkání, Portál, Praha 1994, s. 47*).

TEST ZNALOSTÍ: DESATERO (Ex 20; 32)

Test znalostí bude letos občas obsahovat také otázky bez nabídnutých odpovědí. Žáci 2. stupně by měli být schopni formulovat již své vlastní odpovědi.

1. Skrze kterého proroka dal Bůh lidem Desatero?

- a) skrze Abraháma
- b) skrze Mojžíše
- c) skrze Jonáše

2. Kde se to stalo?

- a) u Galilejského jezera
- b) v jeruzalémském chrámě
- c) na hoře Sinaj

3. Ve kterém období se to stalo?

- a) při povolání Abraháma
- b) když se ukázala duha po potopě
- c) po vysvobození z egyptského otroctví a na cestě pouští do zaslíbené země

4. Cizím slovem se Desatero řekne

- a) dekalog
- b) prolog
- c) monolog

5. Podle Bible bylo Desatero napsáno na

- a) kamenných deskách
- b) bronzových sloupech
- c) papyrových svitcích

6. Bůh uzavřel s Izraelem

- a) příměří
- b) koalici
- c) smlouvu

7. Co dělali Izraelité, když se Mojžíš dlouho nevracel z hory?

- a) začali stavět budoucí chrám
- b) klaněli se zlatému teleti
- c) modlili se růženec

8. Jaký postoj měl Ježíš k Desateru?

- a) úzkostlivě lpěl na dodržování Zákona
- b) nepřišel Zákon zrušit, ale naplnit
- c) odmítl Desatero a vyhlásil nová přikázání, tzv. blahoslavenství

9. Ježíš shrnul Desatero do jedné věty, kterou nazýváme

- a) rabínská moudrost
- b) základní pravidlo slušného chování
- c) hlavní přikázání

10. Jak zní tato jedna věta shrnující celé Desatero?

(každý se pokusí o správnou formulaci)

VYLUŠTILI JSTE SPRÁVNĚ?

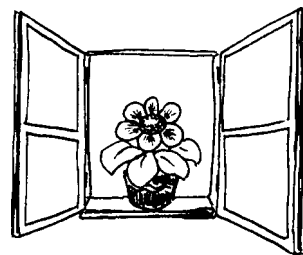
☀ **Správné řešení testu:** 1b, 2c, 3c, 4a, 5a, 6c, 7b, 8b, 9c, 10: Miluj Boha nade všechno a bližního jako sebe (*srov. Mt 22,37-39*).

☀ **Desatero Božích přikázání:** Číslo přikázání podle obrázků zleva doprava po řádcích směrem dolů: 5, 3, 10, 7, 8, 2, 4, 6, 1, 9.

PEDAGOGICKÉ OKÉNKO

Co a jak s dospívajícími

Letošní rok se budeme v rubrice Pedagogické okénko setkávat s tématem dospívající mládeže. V ohlasech na Katechetický věstník se často právě téma katecheze dospívajících objevovalo jako chybějící. Postupně se tedy z různých úhlů pohledu dotkneme právě této věkové kategorie a vlastně všech, kteří s ní žijí.

Kdo jsou a co prožívají dospívající

Odborná vývojově-psychologická literatura vymezuje dospívání takto: *prepuberta* je prvním stupněm období dospívání a chápe se jako příprava na vlastní pohlavní dozrávání (u dívek kolem 11 – 12 let, u chlapců 12 – 13 let), *puberta* je obdobím pohlavního dozrávání (děvčata 12 – 14letá, chlapci 13 – 16letí) a *adolescence* (mládí, dorost) – zakončení růstu a předstupeň dospělosti bývá přibližně mezi 15. – 20. rokem života.

Někteří autoři (srov. R. J. Havighurst, *Development tasks and education*, New York, 1972) místo popisu vývoje dospívajících v jednotlivých obdobích charakterizují dospívání jako úsek života, jenž přináší určité úkoly, které musí mladí lidé poznat, podílet se na jejich řešení a zvládnout je. Jsou to:

- přijetí vlastní fyziky (tělesné podstaty) se všemi změnami souvisejícími s pubertou (změna výšky, váhy a tělesných proporcí, sexuální zralost);
- získání ženské a mužské sociální role, navázání a udržování přátelství s oběma pohlavími;
- získání emocionální nezávislosti na rodičích a ostatních dospělých, posilování uvědomění si vlastního já;
- rozvoj dovedností a abstraktního myšlení;
- příprava na povolání a volba povolání;
- příprava na sňatek, kněžskou nebo řeholní dráhu aj.;
- snaha o nabytí sociálně odpovědného jednání;
- získání etického systému hodnot;
- přijetí a vývoj názoru na svět;
- vybudování samostatného osobního vztahu k Bohu.

Vypořádání se s úkoly s sebou nese mnohé jevy typické pro mládež: nevyrovnanost – tělesný a duševní neklid, velkou kritičnost, pocity úzkosti, uzavřenost, na druhé straně však sebejistotu vystavovanou na odiv, touhu po dobrodružství, solidaritu a společenskou angažovanost.

Dospívající jako adresáti katecheze

Přizpůsobení katecheze vzhledem k **věku** je podstatným požadavkem katechizace vůbec. U dospívajících to platí dvojnásob.

Vedle věku by měl být brán ohled i na **intelektuální schopnosti** mladých a **stupeň víry**. Jednou z otázek pro katechetu může být právě ta, zda je ochoten a schopen vnímat i takovou **cestu víry** katechizovaného, která se od jeho osobní zkušenosti diametrálně liší. U mladých se častěji setkáme s růzností náboženské situace – (ne)pokřtění, mladí vedení ve víře nebo jen částečně, v krizi víry, na cestě rozhodování pro víru, hledající pomoc atd. Pro katechetu je tedy lepší (podobně zní i jedno z pedagogických pravidel) nic nepředpokládat a s naprostou otevřeností se dívat na skutečný stav víry a potřeby těch, které má před sebou.

☞ Dospívající a obsah katecheze

Katecheze se nemůže vyčerpávat pouze předáváním poznání, ale jde o probouzení vlastního zájmu o víru, o postupné ztotožňování se s obsahem víry, nacházení vlastního vztahu k Bohu. Tento vztah již není motivován pouze příkladem či přáním rodičů a dospělých, ale vlastním rozhodnutím. V katechezi dospívajících jde také o zvěstování základního faktu, že Bůh je má i přes všechny jejich potíže, problémy, hledání a viny rád. Mělo by jít rovněž o prožití společenství, kde se mladí nebudou cítit sami, protože i církev je společenstvím. Obsahově se v tomto věku osvědčuje systém témat, o nichž mladí diskutují a jež pokrývají základní oblasti života a víry. „Náležitě místo by měla zaujímat zejména výchova k pravdě a svobodě evangelia, formace svědomí, výchova k lásce, rozhovor o povolání, otázky angažovanosti křesťana ve společnosti, misijní zodpovědnost ve světě“ (srov. *Všeobecné direktorium pro katechizaci, dále VDK, 1997, čl. 185*).

☞ Jakou zvolíme metodu

Mladí potřebují prostor k experimentování, zážitkové metody, atmosféru důvěry a svobody, ale i možnost opřít se o autoritu. Obecně volíme s ohledem na účastníky a jejich schopnosti metody srozumitelné, atraktivní a motivující, např. brainstorming, dialog, diskusi, metodu řešení problému, ale také nejrozumnější metody práce s Písmem svatým, výtvarné a názorné metody, jako plakát, koláž, metaforu... Obohacující je i různé využití audiovizuální techniky.

☞ Úspěšnost katecheze

Jedním z cílů katecheze je vést člověka k základnímu rozhodnutí pro víru. Ověřitelnost, zda katecheta ve své práci uspěl či nikoli, je diskutabilní. Nesmíme však zapomenout, že růst víry je součástí práce Trojjediného Boha i katechizovaného člověka, nelze jej tedy urychlovat a je nutné jej sledovat s úctou k oběma.

„Církev, která vidí mládež jako *naději*, vidí ji dnes také jako *velkou výzvu pro budoucnost církve samé*“ (srov. *VKD, 1977, čl. 182*). Svatý otec Jan Pavel II. často mladé oslovuje „milovní“, vkládá do nich obrovskou důvěru a při každém setkání je naléhavě nabádá k následování evangelia. „Mladí by tedy neměli být chápáni pouze jako příjemci katecheze, ale aktivní subjekty, činitelé evangelizace a budovatelé sociální obnovy (srov. *VDK, 1997, č. 183*). Postoj současného Svatého otce k mladým se může stát modelem pro celou církev.

Připravuje Jitka Šebková

POSLEDNÍ SLOVO MAJÍ DĚTI

☺ Po čtení o svatosti se pan farář ptá:

„A chceme být všichni svatí?“

Jeden hoch zvolal: „Prosím, já ne, já chci být železničář!“

o. Josef (Hostěradice)

© Biskupství brněnské, Katechetické centrum, Petrov 8, 601 43 Brno
tel. 543 235 030, kl. 227 nebo 257, e-mail: kc.bрно@biskupstvi.cz

www.biskupstvi.cz/kc

Evidenční číslo periodického tisku: MK ČR E 12332.

Redakce: Mgr. Marie Špačková, Jitka Šebková. Ilustrace: Iva Fukalová.

Jazyková korektura: RNDr. Josef Gerbrich.

Objednávky a změny adres hlaste svému Diecéznímu katechetickému centru
(podle příslušnosti k diecézi).

Vychází 9 × do roka (během školního roku). Toto číslo bylo dáno do tisku 13. 9. 2002.

ANDĚLOVO ZVĚSTOVÁNÍ

1.

Tato událost
se stala v Nazaretě.
K mladé židovské dívce
zasnoubené muži
z Davidova rodu
přichází zvláštní posel
s důležitou zprávou.

Jak se jmenovala ta dívka?

Kdo byl ten posel?

Co jí oznámil?

Jak dívka odpověděla?

Lk 1,26-38

MARIINA NÁVŠTĚVA U ALŽBĚTY

2.

Maria spěchá
do jednoho města v horách.
Jde navštívit svou příbuznou,
která už není nejmladší
a již se má brzy narodit dítě.
Při setkání obě ženy
radostně chválí Boha.

*Jak se jmenuje
Mariina příbuzná?*

Jaké jméno dostane dítě?

*Jak oslovila příbuzná Marii,
když uslyšela její pozdrav?*

Lk 1,39-56

JEŽÍŠOVO NAROZENÍ

3.

Je noc.
Josef s Marií nenašli místo
v zájezdním útulku.
V jesličkách leží
právě narozené dítě.
Přibíhají pastýři.
Andělé zpívají
„Sláva na výsostech Bohu...“

Co se to stalo?

V kterém městě se to událo?

*Proč Josef s Marií
nebyli v pohodlí doma?*

Lk 2,1-14

SIMEON A ANNA

4.

Josef s Marií přinášejí
malého Ježíše do chrámu.
Potkávají tam
jednoho starého člověka.
Ten má velkou radost,
bere Ježíše do náručí
a mluví o něm jako o světle.
Také jedna stařenka
se raduje a chválí Boha.

*Jaký zákon tím
Josef s Marií splnili?
Co přinesli kromě Ježíše?
Znáš jména obou starých lidí?*

Lk 2,22-38

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

KLANĚNÍ MUDRCŮ

5.

Na obloze září hvězda.
Podle ní řídí svou cestu
skupina lidí.
Když se hvězda zastaví,
putující vejdou do domu
a uvidí dítě
s jeho matkou Marií.
Klanějí se dítěti
a předávají mu své dary.

*Kdo jsou ti putující lidé?
Kdo je to dítě?
Jaké dary přinášejí?*

Mt 2,1-11

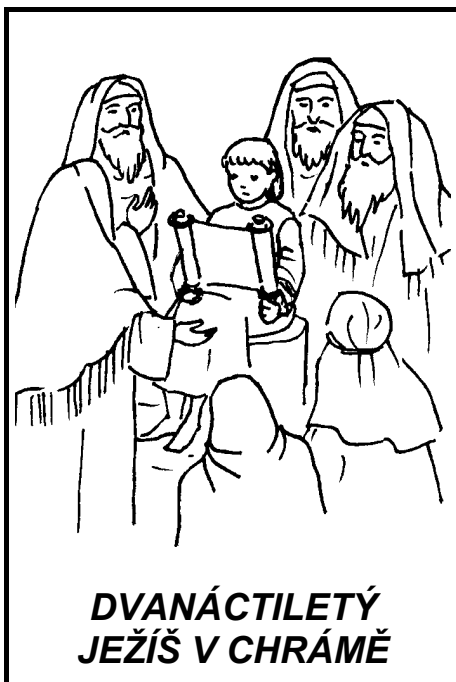
ÚTĚK DO EGYPTA

6.

Josef vidí ve snu anděla.
Ten mu říká:
„Odejdi s celou rodinou pryč.
Král totiž usiluje
o život dítěte.“
Josef hned vstal,
vzal matku a dítě a odešel.
Zůstali v cizině tak dlouho,
dokud král nezemřel.

*Kterému dítěti šlo o život?
Do které země odešli?
Jak se jmenoval ten zlý král?*

Mt 2, 13-15

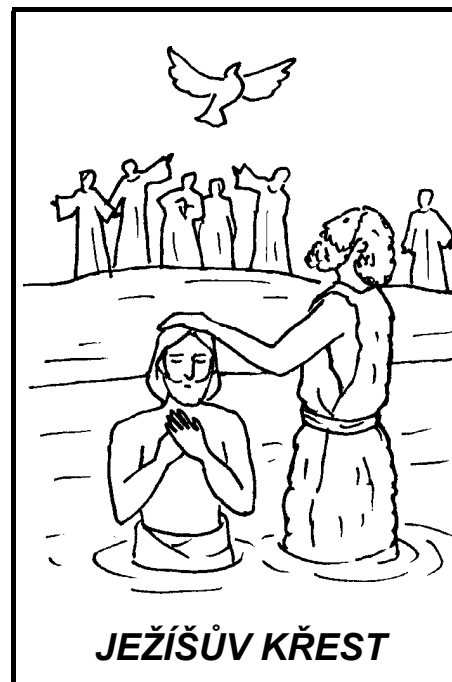
**DVANÁCTILETÝ
JEŽÍŠ V CHRÁMĚ**

7.

Maria a Josef
mají velkou starost:
o velikonočních svátcích
se jim ztratil syn.
Našli ho teprve
po třech dnech,
jak sedí uprostřed učenců.
Ti žasnou nad jeho moudrostí.

*V kterém městě se to událo?
Na kterém místě Ježíše našli?
Kolik bylo Ježíšovi roků?
Co mu tehdy řekla Maria
a co jí Ježíš odpověděl?*

Lk 2,41-52

JEŽÍŠŮV KŘEST

8.

U řeky stojí prorok.
Vyzývá všechny k pokání.
Lidé se zříkají svých hříchů
a nechávají se pokřtít.
Přichází také Ježíš.
Prorok nakonec křtí i jej.
Z nebe se ozve zvláštní hlas
a ukáže se znamení.

*Kdo byl ten prorok?
Jak se jmenuje ona řeka?
Proč se prorok zdráhal
Ježíše pokřtít?
Co řekl hlas z nebe?*

Mt 3,13-17

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

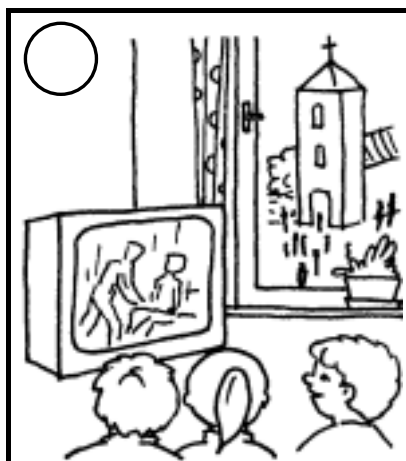

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**ZNÁŠ UDÁLOSTI
NOVÉHO ZÁKONA**

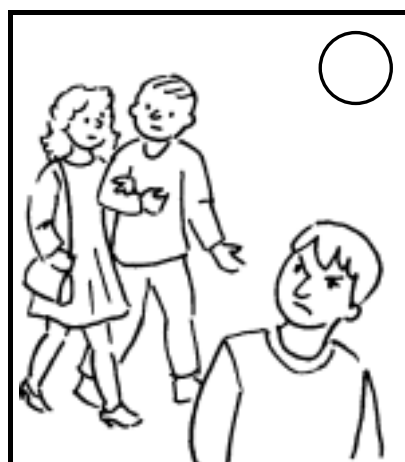
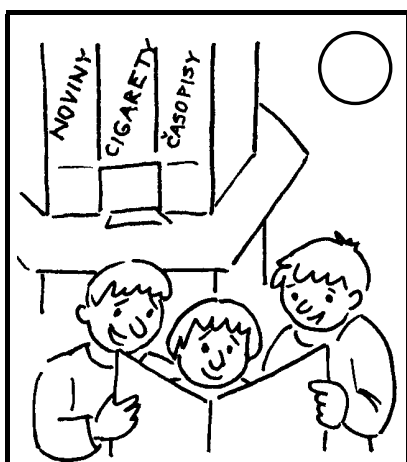

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

DESATERO BOŽÍCH PŘIKÁZÁNÍ

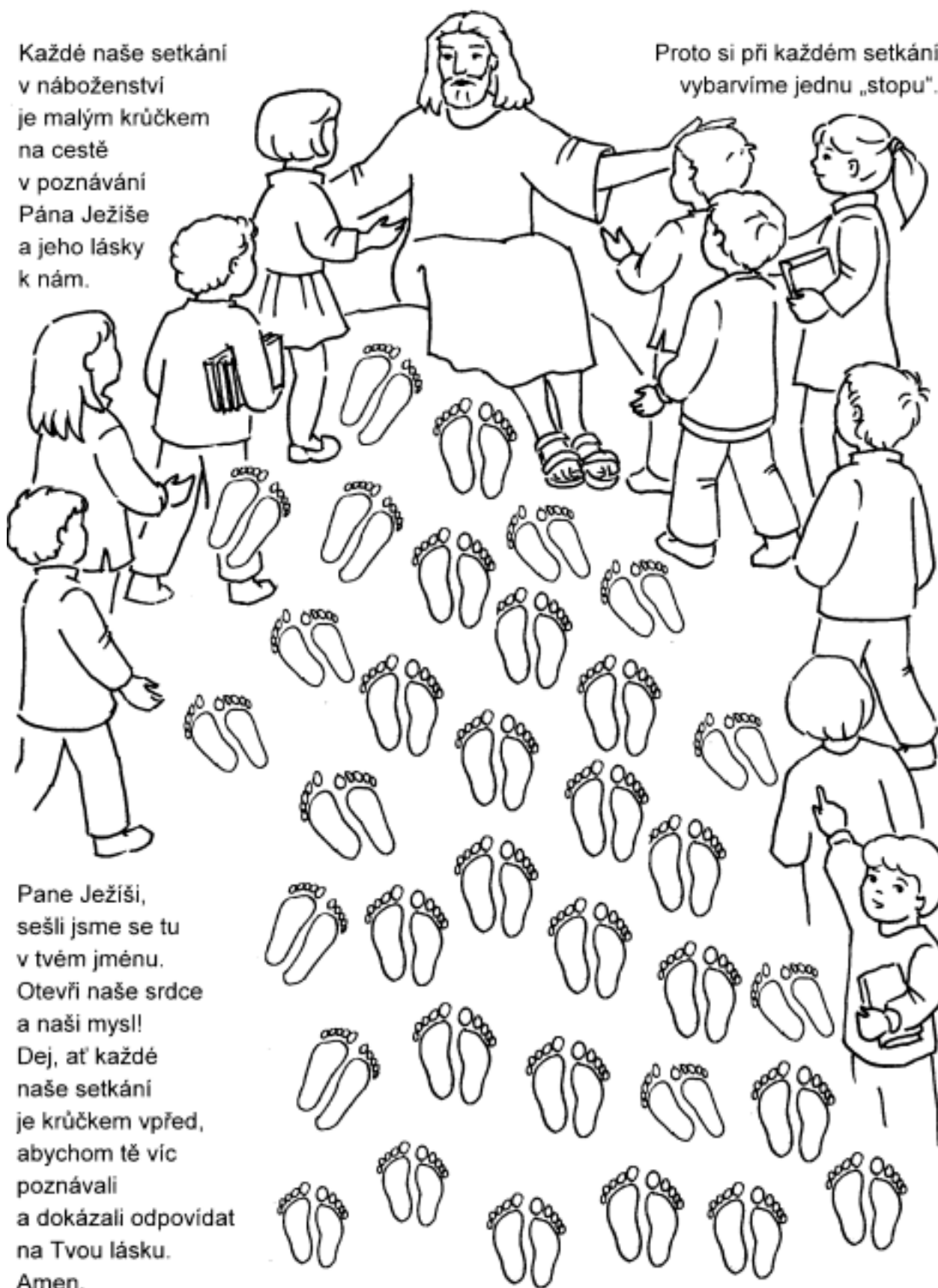
Každý z obrázků
znázorňuje
jedno
Boží přikázání.
Zapiš
do připraveného
kroužku,
o které se jedná.

SPOLEČNĚ ZA JEŽÍŠEM

Každé naše setkání
v náboženství
je malým krůčkem
na cestě
v poznávání
Pána Ježíše
a jeho lásky
k nám.

Proto si při každém setkání
vybarvíme jednu „stopu“.

Pane Ježíši,
sešli jsme se tu
v tvém jménu.
Otevři naše srdce
a naši mysl!
Dej, ať každé
naše setkání
je krůčkem vpřed,
abychom tě víc
poznávali
a dokázali odpovídat
na Tvou lásku.
Amen.

VÁCLAV

<p>BABIČKO, POVÍDEJ MI, PROSÍM O PĀNU JEŽÍŠI.</p>	<p>DĚDIC TRŮNU MA BÝT VZDĚLANÝ, VRATISLAVE!</p>	<p>POŠLU HO NA BUDEČ, DRAHOMÍRO!</p>	<p>PŘENEŠTE OSTATKY BABIČKY LUDMILY DO PRAHY!</p> <p>JE ZKAŽEN OD KNĚŽÍ! ŽIJE JAKO MNICH!</p>
<p>Narodil se v rodině Přemyslovců kolem r. 907. Křesťansky ho vychovávala babička Ludmila.</p>	<p>Nejdříve se naučil slovan-ské písmo, později ho otec Vratislav I. poslal do latin-ské školy v Budči.</p>	<p>Jakmile se Václav ujal vlády, chtěl napravit to, co způsobila jeho matka – smrt Ludmily.</p>	<p>Václav byl zbožný panovník. To se tehdejšími velmoži-um moc nelíbilo. Mysleli si, že není tak statečný jako jeho otec Vratislav.</p>
<p>VRATĚ SE DOMŮ V POKOJI, RADSLAVE.</p>	<p>PŘIJMI TENTO VZÁCNÝ DAR!</p>	<p>TATO ROTUNDA BUDE ZASVĚCENA SVATĚMU VÍTU.</p>	
<p>Například místo aby nechal umírat ve vojsku nevinné lidi, vyzval na souboj nepřátelského Radslava sám – a zvítězil!</p>	<p>Císař Jindřich Ptáčník mu daroval rámě sv. Víta. Velmoži Václavovi zaslívali, že se s císařem přáteli a platí daň za zachování míru.</p>	<p>Václav si přál, aby celá země byla křesťanská. Nechal postavit kostel na Hradě pražském. Byla to čtyřapsidová rotunda zasvěcená sv. Vítu.</p>	
<p>ACH TEN VÁCLAV! TO JÁ BYCH BYL LEPŠÍ PANOVNÍK!</p>	<p>PŘIJĚD KE MNĚ DO BOLESLAVI NA KŘTINY!</p> <p>RÁD, VŽDYT BUDE KOSMY A DAMIÁNA.</p>	<p>POCÍHÁME SI NA NĚJ, AŽ PŮJDE NA JITŘNÍ.</p>	<p>ZDRAV BUĎ, BRATŘE.</p> <p>JÁ TI UKÁŽU...</p>
<p>Boleslav, Václavův bratr, se užíral závidí, že panovníkem není spíše on sám.</p>	<p>Pozval Václava na svůj hrad ve Staré Boleslavi. Věděl, že neodmítne.</p>	<p>I když ho přátelé varovali, dal se přemluvit a zůstal nejen na hostině, ale i přes noc.</p>	<p>28. září 929 šel brzy ráno do kostela. Boleslav ho napadl mečem. Václav se mu ubránil.</p>
<p>DO TVÝCH RUKOU, PANE, ODEVZDÁVÁM SVĚHO DUCHA.</p>	<p>SYNU, MŮJ!</p>	<p>Sva-tý Vá-cla-ve, vé-vo-do české ze-mě.</p>	
<p>Ale pak přišli další ozbrojenci a Václava zavraždili u chrámových dveří. Ještě před smrtí odpustil Václav bratrovi i ostatním nepřítelům.</p>	<p>Matka Drahomíra se s pláčem vrhla na mrtvé tělo syna. V kostele sv. Kosmy a Damiána ho pak dala i pohřbít.</p>	<p>Boleslav později litoval. Nechal přenést bratrovy ostatky do Prahy, což znamenalo svatořečení. Sv. Václav se stal patronem českého národa. Je mu zasvěceno mnoho kostelů.</p>	

OSOBNOST KATECHETY – specifický pohled

ThLic. Jiří Kaňa

Přednáška z celostátního setkání katechetů v Hradci Králové – 29. 10. 2001

Úvodem

Každý člověk je bezesporu originálním dílem Božím, zdokonalovaným a nebo narušovaným dalším působením člověka samotného nebo jeho okolí. Proto je obtížné popsat osobnost ideálního katechety, a ještě těžší je vzorového katechetu najít. Je však možné vyzvednout aspoň některé vlastnosti, které by mu chybět neměly už jen proto, že katecheze je služba Božímu království. A o to bych se chtěl pokusit v následujícím zamyšlení.

Není dobře člověku samotnému

Za první biblickou zmínku o mezilidských vztazích se považuje zpráva o stvoření ženy. Při stvoření světa říká Bůh: „A bylo to dobré“ (*Gen 1,10.12.18.21.25*). O člověku bez ženy však říká: „To není dobré“ (*Gn 2,18*). Zdá se to prosté: muž je sám, a proto musí dostat partnerku. Ve skutečnosti však člověk žil v ráji, kde prožíval v plnosti společenství s Bohem. Jak mohl tedy být „sám“? Má mu teprve žena přinést štěstí? Bůh není pravým štěstím člověka?

Bůh však svými slovy vyjadřuje jinou věc: „Člověk nemůže být s Bohem šťasten bez lidí.“ Člověk tedy nedostává ženu proto, aby se mu stala „náhradou Boha“, ale aby spolu s mužem vytvářela společenství, ve kterém jedině může člověk najít Boha, a tím i své štěstí. Proto se dá říct, že život člověka ve společenství s lidmi je základem jeho života ve společenství s Bohem. Člověk není sám ani tehdy, je-li opuštěn lidmi, pokud se snaží mít lidi stále rád. Sám však je, když odmítá nebo nenávidí lidi, a přitom může být „věřící“. Lidé prostě patří do osobní víry.

Na tuto pravdu – o víře v Boha a přijetí lidí do této víry – je vlastně zaměřeno celé Boží zjevení jak ve Starém, tak i v Novém zákoně, od Izraele až po dnešní církev. To je zároveň pravda, která tvoří základ důstojnosti každého člověka, tedy i křesťana a katechety.

Pokud v sobě nacházíme pocit, že jsou nám druzí lidé překážkou na cestě k Bohu, je čas na pořádnou revizi našeho života a zejména naší víry! Není možné sloučit slova „Bože, mám tě rád“ a současně „Nemám rád toho konkrétního člověka“. V Ježíšově přikázání lásky „Miluj Boha nade všechno a bližního jako sám sebe“ je velmi důležitá právě ta spojka „a“.

Odmítání druhých lidí má mnoho podob, na které Ježíš velmi často upozorňuje:

- bratr odmítá přijmout obráceného bratra (marnotratného syna),
- farizeus má pocit, že se namáhá pro Boží království, a druzí (celník) ne,
- lidé se ospravedlňují vůči Bohu, že nemohou druhému (cizoložná žena) odpustit...

I dnes má toto odmítání lidí ve víře mnoho podob: Za ideál zbožnosti se považuje ticho, nerušené soustředění, a tuto zbožnost pak zákonitě ruší přítomnost druhých lidí. Mnoho moderních „duchovních cest“ nabízí lidem dosažení štěstí právě cestou odloučení se od světa, od lidí, a dokonce i od sebe sama. Problémem mnoha mladých rodičů je pocit poklesu „duchovní úrovně“ jejich života zaviněný příchodem dítěte a soustředěním veškerého úsilí na ně, atd. Všechno to jen vypovídá o tom, jak individualistické je naše pojetí osobnosti křesťana, a kolik práce nám dává zakomponovat druhé lidi (nejen ty příjemné) do života z víry. Biblické poselství je přitom jednoznačné: sám nebude člověk nikdy s Bohem šťastný. Určitě je potřeba i ticha a soustředění, ale stejně tak je potřeba i otevřenosti pro druhé.

Základním společenstvím, ve kterém člověk odkládá svou ničivou samotu, je rodina. Učit se žít v rodině znamená především „učit se nežít sám“. V tom je rodina nezastupitelná. Je velká škoda, že právě v mnoha rodinách se učí děti i dospělí pravému opaku, a to samotě. Určitě není potřeba uvádět příklady. Odmítání lidí se dále projevuje na druhou stranu větší „láskou“ k věcem. Lidé tak milují

věci, obklopují se věcmi nebo zvířecími mazlíčky. A pokud přijmou lidi, tak i k těm se často chovají jako k věcem: chtějí je mít kolem sebe kvalitní, „fungující“, hezké a užitečné. Pokud se „porouchají“, tak je dokážou rovnou odhodit a hledají si jiné. Svázat svůj život s člověkem se zdá být stejně nesmyslné, jako přilnout jen k nějaké věci a nemít možnost ji vyměnit.

Žít s druhými lidmi, přijmout je a zahrnout do svého života, do své osobní víry v Boha, to není určité snadné. Je to však jediná cesta ke štěstí. Ale popořádku:

Není dobře člověku samotnému – proto Bůh uzavírá smlouvu s lidem Izraele

Pozornému posluchači Božího slova neunikne, že následkem prvního hříchu nebylo jen narušení vztahu lidí k Bohu, ale také rozdělení mezi lidmi (*Gen 3,16: Ženě řekl: „...budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.“*). Proto spása člověka má směřovat nejen k Bohu, ale i k lidem. Však na Druhém vatikánském sněmu zaznělo: „Bůh se rozhodl spasit lidi ne izolovaně bez vzájemných vztahů“ (*LG 9*). Boží vůle – a pro člověka tedy „ideálem“ – je, aby lidé hledali své štěstí ve vztahu k Bohu i ve společenství s lidmi, a tak mohli být vysvobozeni ze zhoubné „nedobré“ samoty.

První krok však dělá Bůh osobně tím, že uzavírá s lidmi smlouvu. Smlouvou dává lidem najevo, že je „jejich“ Bůh, a proto také oni jsou „jeho“ lidé. Společenství lidí tedy není možné nikdy vytvářet mimo Boha. Jako je nemyslitelné najít Boha bez lidí, tak je nemyslitelné, aby lidé vytvořili šťastné společenství jen mezi sebou bez Boha.

Jedinečné místo ve všech smlouvách mezi Bohem a lidmi však zaujímá smlouva sinajská, kterou Bůh ustanovil mezi sebou a vyvoleným národem (*srv. Ex 24,1-18*). Ta se potom stala určující jak pro vztahy mezi lidmi navzájem, tak pro vztahy lidí k Bohu. Zpráva o uzavření této smlouvy nám pomůže pochopit i její význam pro Izrael, a v důsledku toho i pro církev (*výtah z textu, Ex 24,3nn*):

*„Když Mojžíš přišel nazpět (...z hory Sinaj), vypravoval lidu všechna slova Hospodinova a předložil mu všechna právní ustanovení. Za časného jitra postavil pod horou oltář a dvanáct posvátných sloupů podle dvanácti izraelských kmenů. Pak pověřil mládence, aby přinesli oběti zápalné a obětovali Hospodinu býčky k hodům oběti pokojné. Mojžíš vzal polovinu krve a vlil ji do mís a druhou polovinou pokropil oltář. Potom vzal Knihu smlouvy a předčítal lidu. **Prohlásili: „Poslušně budeme dělat všechno, o čem Hospodin mluvil.“ Mojžíš vzal krev, pokropil lid a řekl: „Hle, krev smlouvy, kterou s vámi uzavírá Hospodin na základě všech těchto slov.“***

Na jednu stranu Bůh dává najevo, že lidé jsou povinni jej poslouchat a následovat ho, ale na druhou stranu je téměř vtahuje do svého intimního života – už v něm tedy jsou. Mají plnit Boží přikázání, ale **současně** jsou s ním jedna „krev“, tedy rodina (Bohu obětované zvíře je vlastně jeho, takže pokropení krví tohoto zvířete vyjadřuje „rodinnost“, „pokrevenství“ lidí i s Bohem navzájem).

Důležité je pak to, co stále opakují i proroci: Bůh se jmenuje „Bůh Izraele“, je pro Izraele „Tvůj Bůh“. Zájmeno „Tvůj“ zde není obyčejným přívlastkem, ale součástí vlastního jména Božího. Bůh se zjevuje jako „Bůh pro člověka“, přijímá člověka do svého bytí a do svého vztahu. Je to „Bůh člověka“, „Bůh lidského společenství“. Z tohoto zjevení plyne spravedlivý Boží požadavek vůči člověku, aby i on byl Bohu věrný, aby i on mu patřil zcela a bez výhrad, aby do svého vztahu k Bohu započítal jednou provždy druhé lidi. Pokud se Bůh zjevuje jako „Bůh člověka“, je absurdní, že by člověk mohl existovat jinak než jako „člověk Boha“.

Není dobře člověku samotnému – Církev, lid nové smlouvy

Izrael byl lidem od Boha vyvoleným k tomu, aby se jeho prostřednictvím mohlo vytvořit společenství všech lidí na světě s Bohem (srov. např. modlitba Šalomounova v 1 Král 8,41-43). Podle svědectví proroků se však Izrael stával svým chováním stále více nevěrný Bohu i smlouvě, propadal modoslužbě. Bůh jej proto nepřestal skrze své vyvolené patriarchy, proroky a skrze mocná znamení

vybízet k věrnosti. Nevěrnost Izraele spočívala jednak v zálibě v chování pohanů, v poslušnosti jejich bohům, ale také v účasti na jejich obětech.

Docházelo k nejhoršímu: k ohrožení spásy celého lidstva! Pohané si říkali asi toto: V čem je ten Bůh Izraelců větší než naši bohové? Proč bychom měli poslouchat právě jeho? Kvůli nevěře a profánnímu chování Izraele byl tak Bůh pokládán pohany čím dál víc za jednoho z bohů, a ne za jediného Boha – Spasitele. Tak byl ohrožen Boží záměr dát se ve svém vyvoleném lidu poznat světu jako jeho jediný Spasitel (*srov. Ez 36,22-23*):

„Řekni proto izraelskému domu: Toto praví Hospodin: Nečiním to kvůli vám, izraelský dome, nýbrž kvůli svému svatému jménu, které jste znesvěcovali mezi pronárody, kamkoli jste přišli. Opět posvětim své veliké jméno, znesvěcené mezi pronárody, jméno, které jste vy uprostřed nich znesvětili. I poznají pronárody, že já jsem Hospodin, je výrok Hospodina, až na vás ukáži před jejich očima svou svatost.“

Řečeno jednoduše: situace vyžadovala radikální řešení, a k němu také ze strany Boží došlo. Bůh ovšem – věrný svému slovu, které dal Noemovi – nenechává umřít vše staré, nevolí už záhubu svého lidu, ale rozhoduje se ustanovit **novou** smlouvu, jak potvrzuje prorok Jeremiáš (*31,31*), **věčnou** smlouvu, jak potvrzuje prorok Ezechiel (*37,26*).

Záměr zůstává stejný: spása světa skrze vyvolený lid. Smlouva bude nová svou věčností. Ve smyslu proroctví Ezechielova (*36,27*) dá Bůh všem nového ducha, který jim bude dávat sílu, aby zůstali věrní. Závazky nové smlouvy už budou vepsány v srdci. Nový lid bude vždy Bohu věrný a bude tak navždy svědčit o Boží svatosti, o spase v jediném Bohu (*srov. 2 Kor 3,2-3*).

Když přišel na svět Boží Syn, dostal jméno Emmanuel. Toto jméno prorokoval už prorok Izaiáš (*Iz 7,14*: „Proto vám dá znamení sám Panovník: Hle, dívka počne a porodí syna a dá mu jméno Emmanuel.“) a Marii je sdělil i anděl Gabriel (*Mt 1,23*)! Co vlastně znamená? Přece „Bůh s námi“ – vždyť tak se představil lidem už Bůh ve Starém zákoně! Ježíš je proto jasným naplněním Božího plánu spasit lidi a uzavřít s nimi novou a věčnou smlouvu. Jeho příchod na svět je potvrzením, že stále platí, že Bůh je „Bohem lidí“, že přijal člověka navěky do svého života a nikdy se ho nežrekne.

Platilo to i v okamžiku, kdy se lidé Božího Syna zřekli a vydali ho na smrt. Předtím, při poslední večeři – pozorný posluchač opět nepřeslechne, že Ježíš mluví o těle a **krvi** nové smlouvy (*Lk 22,20* – „když bylo po večeři, vzal kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá.“) a také o novém **přikázání**, jak už to kdysi v předobraze zaznělo na Sinaji. Ježíšova krev je doslova nový způsob pokrevnství mezi Bohem a lidmi a mezi lidmi navzájem. Ti, kdo přijímají Ježíše v eucharistii, nemohou nepřijmout téhož Ježíše v bližním. Kdo chce přijmout eucharistii, ale nechce přijmout bližního, ten si jí a pije „odsouzení“ (*1 Kor 11,29*). Nové přikázání zase není náhradou sinajského Desatera, ale je jeho prohloubením. („Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás“ – *Jan 13,34*.)

Zde je třeba vnímat hlubokou jednotu dějin spásy. Jako by sinajská smlouva doznívala a v díle Ježíšově znovu zazněla jako výkřik Boží lásky ke všem lidem. Tím se dává vysvětlení pro otázku, jak chce Bůh dosáhnout toho, aby mu nový lid byl navěky věrný. Vždyť dějiny církve – nového lidu – ukazují často pravý opak.

Vysvětlení je jednoduché: Církev roste z Ježíše Krista. Ten je jako pravý Bůh hluboce intimně sjednocený se svým Otcem, a současně je jako člověk vůči němu a jeho vůli bezezbytku poslušný (*srov. Žid 5,8*). Nikdy nebude svému Otci nevěrný, už vůbec ne jako Boží Syn, a ani ne jako člověk. Osoba Ježíšova tedy sjednocuje Stvořitele a tvora, stav jednoty a partnerství, osoba Ježíšova je vrcholné dílo Ducha Svatého. Církev vyrůstá z této osoby a její věrnost je založena na věrnosti Kristově, ona je mystické „tělo Kristovo“ (*srov. Ef 4,4*). Bůh Otec miluje církev pro lásku k svému Synu. Současně však je církev „lidem Božím“, který putuje a musí poslouchat hlas svého Pastýře (*Jan 10,27*).

Církev slaví novou smlouvu – a tím i svou existenci – zejména v eucharistii, kdy z ní Kristova krev vytváří lid nové smlouvy vázaný novým přikázáním lásky. Už nikdy nebude ohrožen plán spásy a poznatelnost Boha ve světě. Na jedné straně Církev svědčí o svatosti Boží tím, že se na její tváři – v jejích skutcích – odráží sláva Boží (*srov. 2 Kor 3,18*). Na druhé straně hříchy křesťanů nejsou už jako kdysi u Izraele „antiznamení“ Božím, atentátem na Boží plány, byť se dnes často lamentuje nad tím, jakým pohoršením pro svět je špatný život jednotlivých křesťanů. Pokud však církev bude ochotna konat pokání a prosit za odpuštění, bude na své tváři zjevovat slávu Božího milosrdenství (jen v tomto duchu si apoštol Pavel dovolil vyjádřit se ve smyslu „chlubení se svou slabostí“, *srov. 2 Kor 12,7-10*). A to je svědectví před světem stejně pravdivé a důležité jako svědectví její čistoty a svatosti jejích členů. Není proto důvod propadat panice tváří tvář nedokonalosti církve.

Osobnost křesťana – osobnost katechety

Bůh – Ježíš Kristus – Církev: tyto pravdy jsou tedy tak provázány, že není možné jejich dělení. Není tedy možné sjednocení lidí jen „v Bohu“, ale „bez Krista“, není možné sjednocení lidí jen „v Kristu“, ale „bez církve“ atd. Křesťan je tedy v prvé řadě člověkem společenství. Jde o společenství lidí, kteří jsou sjednoceni do jedné rodiny krví a přikázáním Ježíše Krista. Toto společenství je církve.

Katecheta by měl být křesťanem, který se snaží žít v lásce k Bohu a přitom nikoho z lidí nevytloučit ze svého srdce a svých modliteb. Mnohdy to bývá velmi těžké, ale už dobrá vůle se počítá.

Na katechetovi také je, aby se učil vnímat a prožívat slavení všech svátostí nejen jako obnovu vztahu člověka k Bohu, ale jako obnovu celého společenství církve. Mnohé svátosti totiž dnes slavíme jako ryze „soukromé“.

Tak například svátost smíření chápe mnoho křesťanů jako smíření s Bohem a zapomínají, že má jít i o smíření s lidmi. Domnívají se, že splněním uloženého pokání je vše hotovo. Nebo při slavení eucharistie se klade důraz na soustředění, ticho a osobní víru, a zanedbávají se často prvky, které podporují společenství: pozdrav pokoje, vyznání vin se vzájemným usmířením, společný zpěv a modlitba, agapé.

U slavení svátosti manželství se často jednostranně zdůrazňuje, že si ji udělují manželé sami, a jaksi se oslabila role kněze a společenství vůbec.

Svátost křtu mnozí chápou jako událost, kdy se člověk stane dítětem Božím a otevrou se mu tak brány nebe. Stranou zůstává druhá důležitá věc, že se křtem stává člověk členem konkrétní rodiny církve, se kterou se má učit žít v dobrém i ve zlém a naučit se přijmout do své osobní víry druhé lidi.

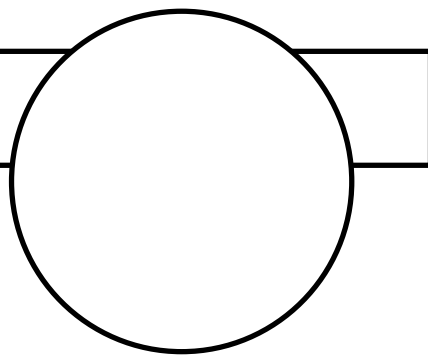
A jestli se mnohým zdá svátost biřmování jen formalitou, při které k žádné zásadní změně v životě člověka nedochází, tak snad pochopí „proč“ na následujícím příkladě: Jednoho nespokojeného biřmovance jsem se zeptal, co by dělal, kdyby skutečně dostal dar poznání a moudrosti. Protože byl student, okamžitě se smíchem odpověděl, že by se vykašlal na školu... Tím se chytil do vlastní otázky. Kdyby spontánně odpověděl, že bude pomáhat těm, kteří tolik poznání a moudrosti jako on nepobrali, bylo by vše jinak. Duch Svatý dává své dary těm, kdo je chtějí plně zužitkovat pro bližní, a ne sobecky pro sebe.

Bylo by možné zde uvést mnoho dalších oblastí života z víry, ve kterých se nám usadil individualismus a ze kterých nám jaksi vymizeli lidé. Vnímá to tak už mnoho křesťanů na světě. Bylo by však chybou zdůrazňovat na všem, na svátostech, na liturgii jen tu „lidskou“ a společenskou stránku a vnímat Ježíše jen v lidech a společenství s nimi. Pokud se nechá zcela vyvanout osobní setkání s Ježíšem, smysl pro tajemství, úcta a adorace, pak ve víře něco vážného chybí. Moudrý křesťan se snaží vnímat obojí v jednom, tedy společenství i mystiku ve společném slavení. A moudrý katecheta navíc ví, že toto sjednocení je ideálně vytvořeno už v osobě Ježíše Krista. Proto se ho snaží milovat nade všechno a Ducha Svatého prosí denně o moudrost, aby našel tu správnou rovnováhu ve všech vztazích.

Náměty k promluvám s využitím předmětů všedního dne

podle W. Hoffsümmerra

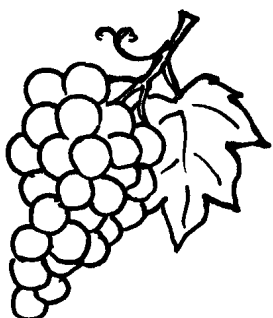
Již třetí školní rok pokračujeme v cyklu námětů pro „dětské mše“ s využitím všedních předmětů. Obecné pokyny k používání této pomůcky vyšly v Katechetickém věstníku č. 1-2/2000-01.

27. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Mt 21,33-43 (A)

Téma: Zlí vinaři

Předmět: Hrozen vína

Krátká úvaha předem: Kdo s Božím darem nezachází zodpovědně, tomu bude dar odňat. Bůh svůj záměr každopádně splní, ale vždy jen skrze toho, kdo je ochoten být dobrým „správcem vinice“.

Jsme Boží vinicí
a máme přinášet
dobré ovoce.

Námět k promluvě: Kněz přinese velký hrozen vína. Ptá se dětí, co to je a kde toto ovoce roste. Na stromě? Ne, ve vinici (vinohradu). V některých místech ČR je také hodně vinic, ale ne všude. Vinná réva má několik zvláštností: je to plodina, jejíž pěstování vyžaduje velmi mnoho práce, ale množství úrody a její kvalita z velké části závisí na přízni počasí. Další zvláštností je to, že víno se pěstuje pouze pro plody. Dřevo révy je neužitečné a neplodné ratolesti se hodí jenom ke spálení.

Tam, kde žil Pán Ježíš, vinice znamenaly opravdu mnoho. Písmo svaté často hovoří o celém izraelském národu jako o vinici, o níž se Bůh dobře stará. Také Pán Ježíš používal přirovnání, která si vypůjčoval z přírody a z toho, co lidé dobře znali. Řekl třeba: „Já jsem vinný kmen, vy ratolesti...“ Nebo poukazoval na polní lilie, vrabce atd.

A dnes jsme slyšeli Ježíšovo vyprávění o zlých vinařích. Tito vinaři nejenže neodevzdávali majiteli vinice úrodu, jak bylo jejich povinností, ale dokonce zabili služebníky, které k nim majitel poslal. Nakonec zabili i jeho vlastního syna. „Co s takovými lidmi pán vinice udělá?“ zeptal se Pán Ježíš posluchačů. Všichni svorně odpověděli, že vinici určitě pronajme jiným: těm, kteří budou přinášet ovoce.

Proč to Pán Ježíš vyprávěl? Chtěl lidi naučit dobře pěstovat vinnou révu? To jistě ne. Jeho vyprávění znamená: Každý z nás je taková malá „Boží vinice“, která má přinášet dobré ovoce. Když se díváme na tento hrozen, můžeme si také představit, že každý jsme jako jedno zrnko. Ta jsou umístěna na různém místě uvnitř hroznů, mají různou velikost, barvu, sladkost (podle toho, jestli byla směrem ke sluníčku nebo ne). Některá jsou krásná zdravá, jiná mohou mít na sobě skvrnku nebo dokonce nahnívají! (Ale to se nás určitě netýká.) Všechna zrnka dohromady tvoří

hrozen. Ten nám připomíná společenství – třeba farnost, třídu, rodinu. Když se budeme snažit být co nejkrásnějším zrnkem, pak celý hrozen bude krásný, zdravý a chutný. Na každém záleží.

Úkol: Setkáváme se nějak s ovocem révy vinné při každé mši svaté? Jak?

28. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Mt 21,1-14 (A)

Téma: Jsme pozváni na svatbu

Předmět: Bílé šatičky (od prvního sv. přijímání), příp. křestní rouška

Krátká úvaha předem: Bůh je dobrý, ale i jeho „trpělivost“ má své meze. Ti dříve pozvaní se chovají jako starší bratr v podobenství o marnotratném synu: nechťejí vejít. Pouhá příslušnost k církvi není zárukou spásy v okamžiku soudu. Avšak ani ti později pozvaní se nemohou chovat jak chtějí, nýbrž musí mít „svatební šat“.

Námět k promluvě: Kněz přinese bílé šatičky (příp. křestní roušku) a ptá se dětí, co to je, kdo to používá, kdy a proč. Když je pokřtěno dítě, dostane bílou křestní roušku a kněz přitom říká: „Bůh tě oblékl v Krista a učinil z tebe nového člověka. Bílé roucho ať je znamením této důstojnosti. A rodiče a přátelé ať tě povzbuzují svědectvím slova i života, abys tuto důstojnost uchoval neporušenou na věky.“ Také při dalších významných životních událostech si člověk obléká slavnostní šaty – například při prvním svatém přijímání nebo o svatbě. Zářivá bělost a krása šatů mají připomínat čistotu a krásu duše. Jak by to vypadalo, kdyby měl člověk pěkné slavnostní šaty, ale přitom duši plnou hříchů? Bylo by to totéž, jako kdyby si oblékl čisté nové šaty na dávno neumyté tělo!

O čem jsme slyšeli v dnešním evangeliu? Pán Ježíš vyprávěl podobenství o pozvání na svatbu. Když se přišel král podívat mezi svatební hosty, zjistil, že jeden člověk nemá svatební šaty. Král se rozhněval a nechal toho člověka vyhodit ven do tmy. – Ježíšův příběh je podobenství: to znamená přirovnání. Nešlo totiž o pozvání na skutečnou obyčejnou svatbu, ale o pozvání do Božího království. A toto pozvání máme my všichni. Také nešlo o obyčejné skutečné šaty, ale o čistou duši. Jistě by nikdo z nás nechtěl být vyhozen z hostiny ven! Proto se musíme stále starat o to, aby naše duše byla čistá, protože král, který nás pozval (= Bůh), může „mezi nás přijít“ kdykoliv.

Úkol: Prohlédneme si doma bílou křestní roušku, kterou máme od svého křtu. Tenkrát byla naše duše úplně čistá. Jak je to teď? Nepotřebuje „čistírnu“?

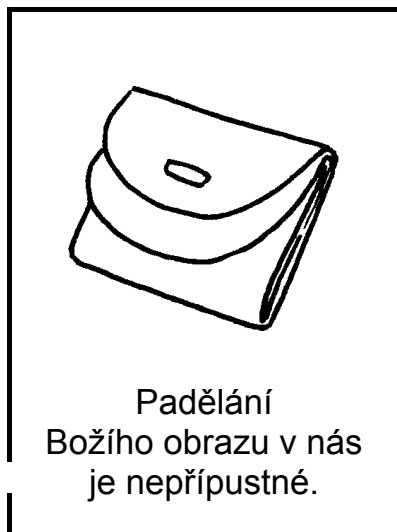
29. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Mt 22,15-21 (A)

Téma: Dávejte každému to, co mu patří

Předmět: Peněženka

Krátká úvaha předem: Dnes je to finanční úřad, tenkrát neoblíbený císař. Ježíš nestaví Boha a císaře na stejnou úroveň. Svou odpovědí poukazuje na to, že v životě člověka má vše své místo, avšak první místo patří Bohu, protože člověk v sobě nese Boží obraz.

Námět k promluvě: Kněz přinese peněženku, v ní jsou nějaké peníze. Prohlédneme si různé bankovky i mince. Kněz vede s dětmi rozhovor o tom, k čemu peníze slouží apod. Upozorní, že na papírových penězích je věta: „Padělání bankovek se trestá podle zákona.“ Co to znamená? Že nikdo nesmí vytisknout nějakou napodobeninu bankovky. Platí pouze originál.

Dnes jsme slyšeli zvláštní evangelium. Za Ježíšem přišli farizeové a chtěli ho přivést do úzkých. Ukázali mu peníz a zeptali se ho, zda je dovoleno platit daně císaři. Ježíš poznal, proč se ho tak ptají. Kdyby řekl, že to dovoleno není, obvinili by ho u římských úřadů. Kdyby řekl, že to dovoleno je, poštvál by si proti sobě lid, protože Židé se zuby nehty bránili platit Římanům daně. Tím by totiž uznávali nadvládu pohanů nad vyvoleným národem. Pán Ježíš se jich proto zeptal, čí obraz je na denáru. Když řekli, že císařův, odpověděl jim na záludnou otázku toto: „Co je císařovo, dávejte císaři, co je Božího, Bohu.“

Co může znamenat toto evangelium pro nás? Od křtu v sobě neseme nezrušitelný Boží obraz. Mělo by to být na našem životě vidět. „Padělání bankovek se trestá podle zákona.“ A co padělání Božího obrazu v nás? Co kdybychom místo Božího obrazu ukazovali druhým lidem – a zvlášť nevěřícím – jenom nějakou špatnou napodobeninu nebo karikaturu? Ať nám tedy peněženka a bankovky připomenou, že máme být co nejvěrnějším Božím obrazem.

Úkol: Podívat se do zrcadla: Jsem Boží obraz! Podle mého jednání mají lidé poznat, že Bůh je dobrý, trpělivý a laskavý.

30. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Mt 22,34-40 (A)

Téma: Hlavní přikázání

Předmět: Tkanina

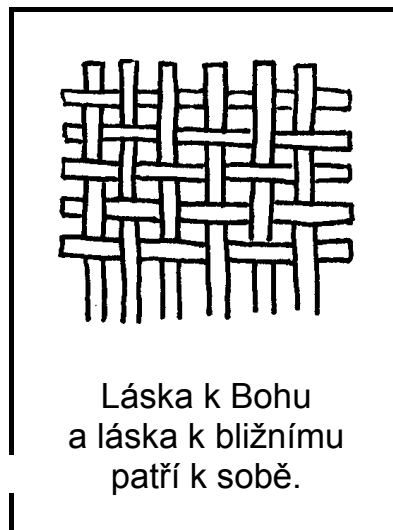
Krátká úvaha předem: Nad všechna přikázání staví Ježíš lásku, vždyť Bůh je Láska sama. Pravdivost svých slov potvrzuje svými slovy i činy.

Námět k promluvě: Kněz přinese kousek nějaké velmi řídké tkaniny, např. kanavy na vyšívání, na které lze dobře vidět, jak jsou vlákna navzájem propletena. Dobře si je prohlédneme. Jedna vlákna jdou vodorovně, druhá svisle. Právě díky vzájemnému propletení drží tkanina pohromadě. Ani když ji rozstříhneme nůžkami, nerozpadne se. Kdybychom však vlákna jednoho směru vytahali, tkanina se rozsype na jednotlivé niti. (Můžeme si to na čtverečku kanavy vyzkoušet.)

Ale jak to může souviset s dnešním evangeliem?

K Ježíšovi přišel znalec Zákona a zeptal se ho, které přikázání je v Zákoně největší. Ježíš mu odpověděl: „Miluj Boha nade všechno a svého bližního jako sám sebe. Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci“ (srov. Mt 22,37-40).

Dvě skutečnosti – láska k Bohu a láska k bližnímu – jsou

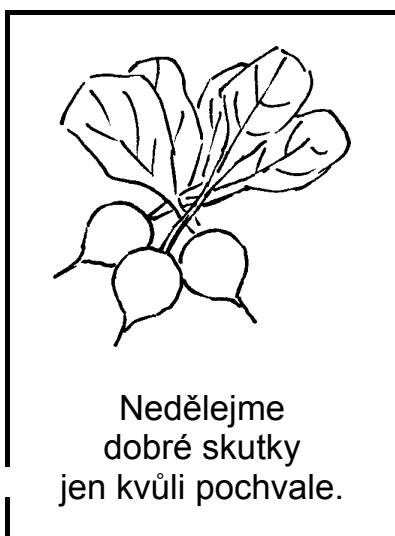

jako dvě vlákna. Žádné nesmí chybět, aby tkanina tvořila pevný celek. Pro soudržný „kousek“ života potřebujeme jak lásku k Bohu, tak lásku k bližnímu. Jedno bez druhého si nelze představit. Kdo má rád Boha, má rád i své bližní – a naopak.

Když se tedy podíváme na tento čtvereček látky, ať nám připomene důležitá Ježíšova slova: „Miluj Boha nade všechno a svého bližního jako sám sebe.“

Úkol: Dnes udělám radost Bohu i někomu ze svých „bližních“.

31. NEDĚLE V MEZIDOBÍ: Mt 23,1-12 (A)

Téma: Farizeové

Předmět: Červená ředkvička

Krátká úvaha předem: Mezi farizeji bylo určitě mnoho zbožných mužů, ale jejich přísná zbožnost z nich udělala spíše „ostré hlídací psy“ než dobré pastýře. Ježíš nekritizuje tendenci klást nároky, ale rozpor mezi slovy a skutky.

Námět k promluvě: Kněz „odhalí“ dnešní předmět: je to ředkvička. Chudák! Ta za nic nemůže, ale pomocí ní si ukážeme něco, co Pán Ježíš kritizoval. Jak vypadá ředkvička? Zvenku je červená, ale uvnitř má úplně jinou barvu: je bílá. Prostě je jiná zvenku a jiná zevnitř.

Kněz se ptá dětí, jestli se už někdy setkaly se slovem „farizej“. Asi to bylo při četbě evangelia (farizeus). Ale někdy můžeme i dnes uslyšet na něčí adresu větu: „To je ale farizej!“ Co to znamená? Bývá tak označen člověk, který něco jiného říká a něco jiného dělá. Farizej je prostě ten, kdo navenek vypadá nebo se aspoň snaží vypadat krásně, zatímco uvnitř... škoda mluvit! Farizej může být ten, kdo druhé rád poučuje, a sám dělá tytéž chyby, ale vůbec mu to nevadí. Sám sebe omlouvá, ale na druhém vidí každou chybičku!

Slovo „farizej“ přešlo do našeho jazyka skutečně z Písma. Dnes jsme v evangeliu slyšeli, jak Ježíš mluvil proti farizeům: „Všechny své skutky dělají jen proto, aby se ukázali před lidmi... Mají rádi přední místa, pozdravy na ulicích...“ A nakonec Ježíš skončil ponaučením: „Kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Myslíte si, děti, že nás se to netýká? Měli bychom si dát pozor, abychom nedělali dobré skutky jen proto, abychom se před druhými ukázali. To bychom byli jako farizeové. (Lze uvést nějaký příklad ze života dětí. Např. jsou dva sourozenci, holčička se večer modlí a pak jde žalovat tatínkovi, že brácha šel spát bez modlení. Nešlo jí o modlitbu, ale o to, aby sama získala pochvalu a prvenství nad bratrem.)

Úkol: Udělat „tajně“ nějaký dobrý skutek bez toho, že bychom byli pochváleni.

MaŠ

PŘÍLOHA

pro brněnskou diecézi

Č. 1-2 Školní rok 2002/2003 – září, říjen

Milé katechetky a katecheté,

tentokrát Vás zdravím na začátku nového školního roku já. Otec Nešpor, který Vám na tomto místě obvykle připravuje duchovní povzbuzení, je totiž právě na zasloužené dovolené a otec biskup Vám napsal pozdrav, který je uveden na titulní straně celého věstníku. Přistoupím tedy rovnou k praktickým otázkám.

Co letos Katechetické centrum připravuje? Dá-li Pán Bůh, v listopadu se uskuteční diecézní setkání katechetů brněnské diecéze (naposled bylo v roce 1999). Jeho program najdete v této informační příloze. Věřím, že se sejdeme v co největším počtu, abychom načerpali z přednášek a povzbudili se ve společenství, jehož vyvrcholením bude společenství s otcem biskupem při slavení eucharistie. Setkání je naším prvním v tomto tisíciletí a některá jeho témata budou tudíž reflektovat myšlenky Sv. otce Jana Pavla II. v apoštolském listu *Novo millennio ineunte*. Přítomnost ředitele Národního katechetického střediska ČBK otce Jiřího Kani jistě všechny potěší. Od něj se dozvíme nejžhavější novinky přímo od pramene. Rádi přivítáme i zástupce Slovenska, abychom se zeptali, kam kráčí a s čím se potýká katecheze a vyučování náboženství u našich sousedů. V odpolední části si přijdou na své všichni hledači nových inspirací a metod. Určitě to bude před začátkem adventu vítané. Odpolední přednášející z Ostravy jsou navíc autorkami nových katechetických pomůcek, což Vás bude jistě zajímat. Chystáme i jedno překvapení, které v programu výslovně uvedeno není.

A proto Vás všechny srdečně zvu a vybízím, abyste si udělali na celou sobotu **23. listopadu** čas. Věřím, že přijdou zvláště i ti, pro něž je během roku často z nejrůznějších důvodů obtížné účastnit se pravidelných formačních setkání, ačkoliv je to jedna z podmínek udělení kanonické mise. Prosím, připomeňte to svým kolegům katechetům – bratrům i sestrám. Pozvěte i ty, kteří právě neučí, ale o katechezi se zajímají. Je samozřejmé, že jsou zváni i kněží, řeholníci a řeholnice, vždyť „*katecheze je službou zvláštní, uskutečňovanou společně kněžími, jáhny, řeholníky i laiky ve společenství s biskupem*“ (srov. *Všeobecné direktorium pro katechizaci*, 1997, čl. 219).

Další věc, se kterou bych Vás chtěla seznámit, jsou formační setkání v Brně. Jsou určena nejen „Brňákům“ a lidem z blízkého okolí, ale všem, kdo mají zájem a stihnou ve všední den přijet. Vzhledem k tomu, že tématem Věstníku je letos Desatero, rozhodla jsem se, že i tyto přednášky zaměříme z různých pohledů na Desatero (viz program níže). Snad by to bylo i vhodné téma pro Vaše děkanátní či farní setkávání katechetů?

Vidím, že jsem se opravdu rozepsala. Jaké štěstí, že tyto úvodníky nepíšu pravidelně! Jednu věc však ještě oznámit musím. Ráda bych Vás informovala o tom, že jsme se v Katechetickém centru trochu rozrostli, a to o Jitku Šebkovou, která zde pracuje od 1. 8. 2002. Není to zatím na celý úvazek, protože Jitka ještě dokončuje studium na Masarykově univerzitě v Brně. Někteří z Vás ji už mohli poznat na exerciciích na Vranově u Brna, ostatní se s ní seznámí na diecézním setkání.

I nadále v KC zůstává – rovněž na částečný úvazek – naše nejen ilustrátorka Iva Fukalová. Děkuji Pánu Bohu za to, že mi posílá takové spolupracovnice, a děkuji také Vám, kteří nám jakkoliv v naší práci pomáháte, ať už prakticky či modlitbou.

Přeji Vám všem hodně síly a darů Ducha Svatého do nového školního roku. Nelitujte své námahy, Bůh o ní ví. Povzbuzujte se vzájemně při setkávání, nezůstávejte osamoceni, „rozvíjejte spiritualitu společenství“ a „vsadte na lásku“ (srov. Jan Pavel II.: *Novo millennio ineunte*).

Těším se na setkání s Vámi v listopadu.

Marie Špačková

DALŠÍ INFORMACE KATECHETICKÉHO CENTRA

➤ Formační setkávání katechetů v Brně

Pozor změna! V tento školní rok se přednášky budou konat **VŽDY V PONDĚLÍ** (s ohledem na to, že v tento den je volný sál na Petrově 2). Konkrétní termíny a témata pro šk. rok 2002-03:

- 21. října 2002 ***Desatero – biblický pohled***
P. Jan Pacner, farář v Brně-Řečkovících, přednášející biblistiky v bývalém katechetickém a letošním teologickém kurzu.
- 20. ledna 2003 ***Desatero a úcta k lidskému životu (křesťanský pohled na bioetiku)***
Prof. MUDr. Augustin Svoboda, CSc.,
profesor biologie na lékařské fakultě v Brně.
- 24. února 2003 ***Magie, okultismus a další praktiky odporující Desateru***
P. ThLic. Pavel Havlát, O.M., řeholník – paulán z Vranova u Brna,
který se mimo jiné zabývá také službou vnitřního uzdravení a osvobození.
- 19. května 2003 ***Náměty k Desateru v katechezi dětí a mládeže***
P. Pavel Kafka, farář v Kunštátu na Moravě, zkušený vyučující a katecheta.

Přednášky začínají vždy v 17 hodin a trvají včetně diskuse zhruba do 19 hodin. Pro ty, kteří nespěchají, je po skončení možnost popovídat si o tom, co nám dělá radosti i starosti.

➤ **Začíná teologický kurz.** Dosavadní katechetický kurz byl přeměněn na **teologický** (1 školní rok) a v dalším školním roce na něj navazující **kurz Katecheta**. Teologický kurz obsahuje základní teologické obory jako věrouka, biblistika, morálka, liturgika, pastorální teologie a církevní právo. Kurz Katecheta bude zaměřen více prakticky, a to na obory jako jsou katechetika, pedagogika, psychologie, didaktika. Tato změna vychází vstříc jak těm, kdo chtějí získat vzdělání jen pro svou vlastní potřebu (stačí jim absolvování prvního roku, tj. teologického kurzu), tak i těm, kdo chtějí v budoucnu sloužit jako katecheté (ti mohou získat důkladnější průpravu v kurzu Katecheta). Teologický kurz začne 12. října a termín přijímání přihlášek jsme posunuli do 26. 9. 2002. Informujte o tom zájemce z vašich farností. Formuláře jsou na farních úřadech nebo na biskupství (KC, Služby). Lze je získat i na: www.biskupstvi.cz/kc. Ti, kteří v minulosti absolvovali jednoletý katechetický kurz, se nemusí znovu hlásit do kurzu teologického, protože jeho obsah není naprosto rozdílný od dosavadního. Předměty, které byly nově přidány, bychom se Vám pokusili aspoň částečně zprostředkovat formou jednotlivých doplňujících přednášek (např. základy církevního práva). Váš zájem se pokusíme zjistit při diecézním setkání katechetů.

➤ **Papežské misijní dílo dětí.** Národní kancelář Papežského misijního díla (PMD) v ČR připravila metodický materiál pro misijní výchovu dětí ve školním roce 2002/03 s názvem **MOST III**. Jako doplňkový materiál k němu slouží **zářijové číslo časopisu Duha**. Je věnováno Indii, protože děti budou aktivitami Mostu III mimo jiné motivovány k pomoci dětem z této asijské země. Obě pomůcky jsou připraveny na Katechetickém centru (nebo na Službách Biskupství brněnského). PMD dále nabízí **Misijní kalendář 2003**. Ten představuje život na misiích v Mexiku a seznamuje s projektem na záchranu mexických dětí. Cena kalendáře není stanovena, slouží především k misijní

osvětě. V každém je vložena složenka, kterou lze využít (jednotlivě nebo za celou farnost) k podpoře aktivit PMD. Kalendáře jsou rovněž na Službách nebo částečně i na KC.

Další informace (příp. další exempláře všech materiálů) je možno získat v národní kanceláři PMD ve Špindlerově Mlýně 33, 543 51, tel. 0438-493058 (nové 499 433 058).

➤ **Učebnice náboženství – přehled.** Těm, kteří teprve začínají učit, je určena následující informace o tom, jaké učebnice existují a jsou k dostání: Pro 1. třídu je to barevná učebnice „Bůh mě má rád“ (autor J. Kaňa). K ní lze zakoupit metodickou příručku. Pro 2. třídu jsou k dispozici pracovní listy 2. třídy „Poznáváme Boží lásku“ (zpracovala Ostrava) + metodika. 3. třída má učebnice, pracovní listy a metodiku (je zaměřena na přípravu k 1. svátosti smíření a sv. přijímání). Pro další třídy se prodávají ještě stále „staré“ učebnice (z rakouské řady), některé s výraznou slevou. Pro 4. třídu je to učebnice, pracovní sešit a metodika, pro 5. třídu totéž. 6., 7., 8. a 9. třída mají pouze učebnice. **Všechny tyto pomůcky prodává pro naši diecézi prodejna Donum, Petrov 9, 602 00 Brno, tel., 05-43237047.**

Kromě toho je na Katechetickém centru (nebo v přízemí na Službách, Petrov 5) k dostání pomůcka Rozsévač (autor Dr. Šelunga; biblické katecheze vhodné pro 2. stupeň ZŠ). Dále je na KC omezené množství ostravsko-opavským střediskem nově připravovaných pracovních listů a metodik pro 1. třídu (zatím „pokusně“ v provozu) a totéž očekáváme vbrzku pro 4. třídu. V jakémkoliv množství máme malé „červené bibličky“ Bůh mluví ke svým dětem (5 Kč za kus). Jedná se o biblické příběhy SZ i NZ stručně zpracované formou vhodnou pro menší děti.

➤ **Přednášky na Proglase.** Na žádost mnoha rodičů bude opakován ve vysílání Radia Proglas cyklus Rozhovory o výchově vedený doc. Rudolfem Smahelem. Cyklus (35 částí) bude vysílán od 6. září 2002 každý pátek v 9,30 dopoledne. Prosíme duchovní správce, aby o tom informovali rodiče a katechety ve svěřených farnostech.

➤ **O exerciciích na Vranově.** Ve dnech 18. až 21. srpna 2002 se na Vranově u Brna sešlo na 50 katechetů z brněnské diecéze. Všichni se společně duchovně cvičili pod vedením P. Františka Blahy, SDB. V příjemném prostředí Duchovního centra sv. Františka z Pauly, klášterní zahrady a poutního kostela Narození Panny Marie mohli účastníci zapomenout na vše, co jim dělalo starosti. Darovaný čas byl vyplněn modlitbami, adoracemi, přednáškami na různá témata, slavením svátosti smíření i dobrým jídlem, které všechny posilovalo při práci na své duši. Zbyl čas i na sdílení radostí a strastí katechetické práce. Krásné počasí projasňovalo myšlenky na postižené povodněmi. Povolání katechetů se projevilo zvlášť při slavení závěrečné mše svaté. Každý, kdo prožil tyto exercicie, bude jistě pro své okolí svědectvím o Boží lásce, milosrdenství a naději. – Slíbená společná fotografie je pro všechny účastníky k vyzvednutí na KC. Podívat se na ni můžete na internetu na již zmiňovaných stránkách Katechetického centra.

➤ **Nezapomeňte si včas uzavřít s biskupstvím dohodu o činnosti,** pokud učíte na faře. Připomínka se týká zvlášť těch, kteří mají misi na 3 roky. Dohody se musejí uzavírat každoročně, jejich platnost skončila k 30. 6. 2002. Formuláře jsou k vyzvednutí na KC. Touto formou je proplácena ta výuka, která by jinak probíhala ve školském zařízení. Různé formy farní katecheze (výuka dospělých, příprava na biřmování, na manželství, biblické hodiny atd.) jsou záležitostí farnosti. Jejich financování se přes biskupství neuskutečňuje.

➤ **Placení Katechetického věstníku** probíhá formou daru. Předpokládané náklady na tisk a distribuci v závislosti na počtu zasílaných věstníků jsou uvedeny na vsunutém proužku papíru. Příkládáme rovněž složenku s variabilním symbolem, jehož správnost si přezkontrolujte s údaji na adresním štítku. Platbu můžete provést i převodem z účtu. Nikdy nezapomeňte uvést variabilní symbol. Bez něj nemůžeme platbu identifikovat. Pokud kněz platí věstník za své katechety (kteří ho však odebírají na své soukromé adresy), musí nám písemně poslat seznam osob, za které platí. Jinak je tato platba pro nás nerozlučitelná. Nedostatek financí by neměl nikomu bránit v odebírání Katechetického věstníku – stačí říct! Díky štedrosti „bohatších“ se vše vyrovná.

➤ **Diecézní setkání katechetů brněnské diecéze** a všech, kteří se věnují či hodlají věnovat katechetické službě, se uskuteční v aule Biskupského gymnázia v Brně, Barvičova 85, v sobotu **23. listopadu 2002.**

Program dne:

- 7.30 – 8.30 Prezenze účastníků
- 8.30 – 8.45 Mgr. Marie Špačková, ved. Katech. centra Biskupství brněnského
Přivítání a úvodní slovo
- 8.45 – 9.30 P. Miloslav Kabrda, SDB, farář v Brně u sv. Augustina
Duchovní rozměr katechety na začátku 3. tisíciletí
- 9.30 – 10.00 Přestávka
- 10.00 – 11.00 MUDr. Jitka Dominika Krausová, DBZ
dlouholetý psychiatr, sestra institutu Dílo blažené Zdislavy,
v současné době zaměstnaná v církvi
Žité bludy aneb současná životní filozofie a věřící
- 11.00 – 11.15 Přestávka
- 11.15 – 12.00 ***Krásný ztráty*** – rozhovor s ThLic. Jiřím Kaňou, ředitelem NKS ČBK,
a Ing. Eugenem Valovičem, tajemníkem komise pro katechizaci a školství
Konference biskupů Slovenska
- 12.00 – 13.00 Oběd a přestávka k vzájemným setkáním
- 13.00 – 15.00 Mgr. Eva Muroňová, Mgr. Jarmila Plačková, pracovnice Centra pro katechezi
ostravsko-opavské diecéze
Praktické podněty pro advent v katechezi dětí a mládeže
- 15.30 ***Mše svatá*** – otec biskup Vojtěch Cikrle

Organizační pokyny:

- Vy, kteří nemáte v sobotu do Brna dobré spojení, dohodněte si společnou dopravu autem. Pokud jde o městskou dopravu v Brně, od Červeného kostela (Česká) jede trolejbus 139 až na Barvičovu.
- Obědy budou v místní školní jídelně (polévka + smažená kuřecí prsíčka s bramborovým salátem bez majonézy). Abychom je mohli pokud možno přesně objednat, prosíme vás, abyste se nám na setkání přihlásili. Přihlášku berte závazně, protože objednané obědy budeme muset zaplatit. Poukázky na obědy se budou vydávat u prezenze těm, kdo jsou přihlášení. Pro vás (tj. katechety brněnské diecéze) budou obědy zdarma. Budeme přijímat pouze dobrovolné příspěvky.
- Setkání má především charakter vzdělávací a formační, jak to odpovídá Všeobecnému direktoriu pro katechizaci. Z tohoto důvodu se nepočítá s programem pro děti.
- Vyplněnou přihlášku odešlete (nebo přineste) **do 15. listopadu 2002** na Katechetické centrum, Biskupství brněnské, Petrov 8, 601 43 Brno. Je to hlavně kvůli počtu obědů, ale také z organizačních důvodů, takže se přihlaste, i když byste oběd nechtěli. Můžete to uskutečnit rovněž telefonicky (nové číslo od 22. září 543 235 030) nebo mailem (kc.bрно@biskupstvi.cz). Těšíme se na setkání s Vámi!

✂

PŘIHLÁŠKA NA DIECÉZNÍ SETKÁNÍ KATECHETŮ

23. listopadu 2002 – Brno, Barvičova 85

Přihlašuji se k obědu: ☐ ano ☐ ne *Žádanou odpověď zakřížkujte takto:* ☒

Titul, jméno a příjmení:

Adresa: mail: